



Warszawa, 07-01-2025 r.

**RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH**

**Marcin Wiącek**

**WZF.7043.237.2024.GK/TO**

**Pan**  
**Władysław Kosiniak-Kamysz**  
**Wiceprezes Rady Ministrów**  
**Minister Obrony Narodowej**  
**via ePUAP**

Szanowny Panie Premierze,

w dniu 18 grudnia br. na łamach portalu Onet.pl ukazał się artykuł prasowy pt. „Żołnierzom lała się krew z nosa, byli poparzeni, mdleli. Jak saperzy detonowali nielegalne odpady Nitro-Chemu na polskich poligonach”<sup>1</sup> autorstwa E. Żemły i M. Wyrwała. Z jego treści wynika m.in. że żołnierze 6 Brygady Powietrzno-Desantowej na przestrzeni lat 2017 – 2021 zostali zaangażowani do rozładunku i zniszczenia toksycznych odpadów poprodukcyjnych (bez oznaczeń). W wyniku kontaktu z tymi materiałami żołnierze mieli doznać zawrotów głowy, mdłości, krwotoków z nosa, wymiotów, chemicznych poparzeń skóry. Zainteresowanych leczono objawowo, zaś osoby zgłaszające problemy ze zdrowiem straszono zwolnieniem ze służby, przeniesieniem czy delegowaniem do innych jednostek wojskowych.

Obowiązek przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny służby dotyczy zarówno dowódców (art. art. 299 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. z 2024 r. poz. 248 ze zm. dalej ustawa o obronie Ojczyzny), jak i samych żołnierzy zawodowych (art. 299 ust. 2). Jednak zgodnie z art. 229 ust. 3

---

<sup>1</sup> <https://www.onet.pl/informacje/onetwiadomosci/jak-saperzy-detonowali-nielegalne-odpady-nitro-chemu-na-polskich-poligonach/5v4w7vg,79cfc278>

ustawy o obronie Ojczyzny do żołnierzy zawodowych nie znajduje zastosowania art. 210 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 2023 r. poz. 1465 ze zm.). Dlatego też, jeśli wykonywane czynności nie odpowiadają przepisom bezpieczeństwa i higieny służby i stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia żołnierza, nie może on powstrzymać się od wykonywania powierzonych mu zadań.

Wyłączenie tej regulacji Kodeksu pracy względem żołnierzy zawodowych w sposób szczególny odnosi się do żołnierzy saperów, jako że ryzyko utraty życia i zdrowia zostało ściśle powiązane z charakterem wykonywanych zadań. Nie zwalnia to jednak przełożonych z obowiązku zapewnienia możliwie bezpiecznych i higienicznych warunków służby w trakcie realizacji zadań. Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 12 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.) uprzejmie proszę Pana Premiera o spowodowanie zbadania przedmiotowej sprawy ze szczególnym uwzględnieniem skutków zdrowotnych dla żołnierzy rozładowujących i detonujących toksyczne odpady, a także udzielonej im wówczas i obecnie pomocy medycznej.

Będę także zobowiązany za szczegółową informację na temat zasad bezpieczeństwa obowiązujących w trakcie wykonywania tego rodzaju czynności przez żołnierzy saperów.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/